

Wft maakt deskundig advies PPI onnodig moeilijk

Over de mogelijkheden van de PPI zijn al veel artikelen geschreven. Over de regels met betrekking tot adviseren dan wel bemiddelen in premiepensioenvorderingen nog bijzonder weinig. In dit artikel staan de deskundigheidseisen uit de Wft en het Besluit Gedragstoezicht Financiële Ondernemingen met betrekking tot het adviseren van en/of bemiddelen in premiepensioenvorderingen centraal.

DOOR ROBBERT VAN WOERDEN

In het artikel komt de auteur tot een verrassende conclusie: met de huidige regels kunnen adviseurs met het diploma Wft Pensioenverzekeringen geen adequaat advies uitbrengen over een premiepensioenvordering.

Historie

In december 2010 werd het wetsvoorstel introductie premiepensioeninstellingen aangenomen door de Eerste Kamer. In dat wetsvoorstel werd ondermeer een aantal bepalingen toegevoegd en gewijzigd in de Wft. Het Besluit Gedragstoezicht Financiële ondernemingen werd tevens aangepast. De eerste premiepensioeninstellingen werden actief begin 2011. Veel pensioenadviseurs hebben vervolgens deze uitvoerders meegenomen in hun advies.

PPI in de Wft

In de Wet op het financieel toezicht is de vergunningplicht voor premiepensioeninstellingen opgenomen onder art. 2:54g en art. 2:54h. Daarin zijn ook (verwijzingen naar) de eisen met betrekking tot onder meer deskundigheid, betrouwbaarheid en minimaal vereist vermogen opgenomen. Een aantal daarvan ondergaan naar verwachting binnenkort een wijziging. Het gaat dan met name om een aanscherping van de vermogens eisen van een premiepensioeninstelling en om de eis van het scheiden van vermogens binnen een premiepensioeninstelling beter af te bakenen. In de reeds gesloten consultatie om wetgeving met betrekking tot premiepensioeninstellingen in de Wft te

wijzigen zijn zeer weinig openbare reacties gekomen. Ik verwacht daarom weinig aanpassingen op de voorstellen.

Deskundigheidseisen

In art. 4:9 zijn de deskundigheidseisen opgenomen voor onder andere adviseurs en bemiddelaars. De eisen hebben tot doel de kwaliteit van de financiële dienst aan de klant te waarborgen. Vanaf art. 5 Besluit Gedragstoezicht Financiële Ondernemingen (BGFO) zijn die deskundigheidseisen verder uitgewerkt.

(In het kader op de volgende pagina vindt u de letterlijke tekst van art. 5 BGFO, eerste lid.)

Onderdeel 1 van Bijlage B zijn de eindtermen van Wft Basis; onderdeel 5 van Bijlage B zijn de eindtermen van Wft Leven en onderdeel 7 betreft de eindtermen van Wft Pensioenverzekeringen. Dat betekent dat voor het adviseren en/of bemiddelen van pensioenverzekeringen in de zin van de Wft de modules Wft Basis, Wft Leven en Wft Pensioenverzekeringen van toepassing zijn. Voor het slechts adviseren of bemiddelen van premiepensioenvorderingen is alleen onderdeel 1 (Wft Basis) en onderdeel 7 (Wft Pensioenverzekeringen) volgens de wettekst nodig. Wft Leven dus niet!

AOP en pvi

Achter pensioenverzekeringen staat het zinsdeel "al dan niet gecombineerd met arbeidsongeschiktheidsverzekeringen". Dit betekent dat als u een

Dr. Robbert van Woerden
Senior pensioenspecialist
Pensioennavigator BV

Artikel 5

1. De personen, bedoeld in artikel 4:9, tweede lid, van de wet, zijn vakbekwaam, indien zij voldoen aan de in onderdeel 1 van bijlage B genoemde eindtermen alsmede, voorzover zij zich rechtstreeks bezighouden met het verlenen van financiële diensten met betrekking tot de hierna in de onderdelen a tot en met e genoemde onderwerpen, aan de eindtermen genoemd in het daarop betrekking hebbende onderdeel van bijlage B:

- a. hypothecair krediet, al dan niet gecombineerd met opstal-, inboedel-, arbeidsongeschiktheids-, kapitaal- of overlijdensrisicoverzekeringen, waarbij de verplichting van de aanbieder tot het doen van een uitkering of een reeks van uitkeringen alleen dan ontstaat, indien het overlijden van degene op wiens leven de verzekering betrekking heeft plaatsvindt voor de in de polis genoemde datum: onderdeel 2 van bijlage B;
- b. consumptief krediet, al dan niet gecombineerd met arbeidsongeschiktheidsverzekeringen: onderdeel 3 van bijlage B;
- c. schadeverzekeringen: onderdeel 4 van bijlage B;
- d. levensverzekeringen, al dan niet gecombineerd met arbeidsongeschiktheidsverzekeringen: onderdeel 5 van bijlage B;
- e. pensioenverzekeringen, al dan niet gecombineerd met arbeidsongeschiktheidsverzekeringen: onderdelen 5 en 7 van bijlage B; of
- f. premiepensioenvorderingen: onderdeel 7 van bijlage B.

pensioenverzekering adviseert of bemiddelt en tevens de bijpassende premievrijstelling en/of een arbeidsongeschiktheidspensioenverzekering voor uw cliënt regelt, u dat mag doen als u Wft Basis, Wft Leven en Wft Pensioenverzekeringen heeft (en de bijbehorende vergunning). U hoeft daarvoor geen andere modules te hebben. U mag ook met deze modules een AOV voor een zelfstandig ondernemer adviseren. Dat mag ook zonder Wft Pensioenverzekeringen. Dit komt omdat achter onderdeel d met betrekking tot levensverzekeringen ook staat "al dan niet gecombineerd met arbeidsongeschiktheidsverzekeringen".

Opvallend is dat dit voor premiepensioenvorderingen niet geldt. In art. 5 BGFO is niet achter premiepensioenvorderingen het zinsdeel "al dan niet gecombineerd met arbeidsongeschiktheidsverzekeringen" opgenomen. De vraag is dan ook of Wft Basis en Wft Pensioenverzekeringen (eventueel met Wft Leven) voldoende is om de bij een premiepensioenvordering passende premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid te adviseren. Deze vraag is bij de parlementaire behandeling niet ter sprake gekomen. De tekst in art. 5 BGFO is mijns inziens echter duidelijk. Een adviseur mag geen premievrijstelling of een arbeidsongeschiktheidspensioen passend bij een premiepensioenvordering adviseren als deze niet de papieren bezit voor het adviseren van losse arbeidsongeschiktheidsverzekeringen.

Losse arbeidsongeschiktheidsverzekeringen vallen onder de definitie van een schadeverzekering conform art. 7:944 BW of onder de definitie van een sommenverzekering van art. 7:964 BW. De schadeverzekering met betrekking tot arbeidsongeschiktheid is expliciet opgenomen in de eindtermen van de module Wft Schade. Het is een verzekering strekkende tot ver-

goeding van vermogensschade die de verzekerde zou kunnen lijden. Een dekking voor premievrijstelling of arbeidsongeschiktheidspensioen zal niet als een sommenverzekering kunnen worden uitgevoerd. Voor het adviseren van losse arbeidsongeschiktheidsverzekeringen die niet zijn gekoppeld aan een ander product zoals in art. 5 BGFO genoemd is dus module Wft Schade nodig (en de bijbehorende vergunning).

Conclusie over arbeidsongeschiktheid

Voor het adviseren van een premiepensioenvordering met bijbehorende arbeidsongeschiktheidsdekking is naast Wft Pensioenverzekeringen en Wft Basis ook Wft Schade nodig.

PPI adviseren zonder Wft Schade

Veel pensioenadviseurs of pensioenspecialisten zijn niet in het bezit van de module Wft Schade. Ook hun onderneming is vaak dusdanig gespecialiseerd dat deze geen Wft-vergunning heeft voor het bemiddelen in schadeverzekeringen. Op basis van de huidige wettekst mogen zij niet bemiddelen in de arbeidsongeschiktheidsdekking passend bij de premiepensioenvordering.

Het is wél mogelijk om een premiepensioenvordering zonder Wft Schade te adviseren (of bemiddelen) als er niet tevens premievrijstelling en/of arbeidsongeschiktheidspensioen wordt geadviseerd (of bemiddeld). De vraag is echter of een goede pensioenadviseur dat zal moeten doen. Er zijn belangrijke redenen om dit af te raden. De eerste reden om dit niet doen komt voort uit de zorgplicht van het Burgerlijk Wetboek. Deze zorgplicht in het algemeen is te vinden in de volgende artikelen:

Artikel 3:11 BW: Goede trouw en onderzoeksplicht

Artikel 3:12 BW: Redelijkheid en billijkheid (en geen misbruik maken van bevoegdheden)

Artikel 3:32 BW: Handelingsbekwaamheid

Artikel 3:35 BW: Vertrouwensbeginsel

Artikel 7: 401 BW: Goed opdrachtnemer

Wanneer het gaat om handelen van een tussenpersoon wordt vaak getoetst aan het laatste criterium (goed opdrachtnemerschap). De Hoge Raad heeft dit vertaald als de zorg die van een redelijk bekwame en redelijk handelende soortgelijke adviseur mag worden verwacht. Van een professionele pensioenadviseur mag mijns inziens verwacht worden dat hij onderdelen als premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid en arbeidsongeschiktheidspensioen meeneemt in zijn advies. Een adviseur zonder Wft Schade zal echter hierdoor in een vervelende spagaat terecht komen. Koppelt hij zijn advies over bijvoorbeeld premievrijstelling aan een specifiek product van een specifieke verzekeraar, dan heeft hij hiervoor de schadevergoeding en de module Wft Schade nodig.

De premiepensioeninstellingen kennen over het algemeen een gelieerde verzekeraar die de dekkingen bij overlijden en arbeidsongeschiktheid op zich neemt. Theoretisch is het mogelijk om een andere verzekeraar te kiezen. In de praktijk is dat echter minder eenvoudig. Een van de redenen hiervoor is dat het format UPO voor PPI's verwerkt is in één document waarin zowel het ouderdomspensioen, het partnerpensioen, Anwhiaatpensioen alsook premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid en arbeidsongeschiktheidspensioen zijn opgenomen. Als u

een offerte van een premiepensioeninstelling voor wilt leggen aan een cliënt ontvangt u vaak één voorstel waarin ook het verzekeren van de risicodekkingen is opgenomen. U kunt daarmee spreken van één integraal advies met twee verschillende pensioenuitvoerders. Het lijkt mij niet mogelijk om dit voorstel zonder vergunning Wft Schade te kunnen adviseren aan de cliënt.

PPI niet meenemen in het advies

Wellicht trekt menig pensioenadviseur zonder Wft Schade nu de conclusie dat u het adviseren van premiepensioenvorderingen moet nalaten. Dat is echter ook niet ideaal. Op 8 juli 2010 legde de AFM een boete op aan Krediethuis. Krediethuis had geen vergunning voor het bemiddelen in spaarrekeningen. Hierom adviseerde Krediethuis een lijfrenteverzekering (en niet een lijfrentespaarrekening) aan een consument. Volgens het boetebesluit had Krediethuis alle mogelijke passende opties met de consument moeten bespreken, ongeacht of Krediethuis nu meent dat één product de beste optie is. Ook het argument dat Krediethuis geen vergunning heeft voor het bemiddelen in spaarrekeningen, is voor de AFM geen reden om de mogelijkheid van een spaarrekening niet in het advies te noemen. Er dient een passend advies te worden gegeven. Dat hangt niet af

van welke producten de onderneming zelf kan aanbieden. Indien nodig zal de financiële dienstverlener de consumenten moeten doorverwijzen naar een ander die wel over de vereiste vergunning beschikt. In een uitspraak van de Voorzieningenrechter van de Rechtbank Rotterdam van 16 september 2009 (LJN: BJ8562) wordt dit standpunt van de AFM onderschreven.

Bovengenoemde zaak ging over een advies aan de consument, niet aan de cliënt (de werkgever) zoals bij een premiepensioenvordering gangbaar is. Toch is het mogelijk dat de AFM tot dezelfde conclusie komt ten aanzien van pensioenadviseurs die zonder Wft Schade besluiten de premiepensioenvordering niet mee te nemen in het advies. Dit leidt tot een onwerkbaar situatie. Samengevat:

Pensioenadviseurs zonder Wft Schade kunnen:

1. in de praktijk arbeidsongeschiktheidsdekkingen in combinatie met een premiepensioenvordering niet adviseren of bemiddelen omdat zij de vergunning voor deze dekkingen missen;
2. niet nalaten om arbeidsongeschiktheidsdekking te verwerken in het advies omdat er anders geen passend advies in de zin van art. 4:23 Wft wordt gegeven.

Naar mijn mening is dat een ongewenste situatie die een oplossing behoeft.

De toekomst van het vakbekwaamheidsgebouw

Artikel 5 BGFO zal naar verwachting aangepast gaan worden. Oorzaak hiervan is de aanpassing van het vakbekwaamheidsgebouw. Het vakbekwaamheidsgebouw is in het voorstel ingedeeld per beroep. Voor het beroep 'Wft-gecertificeerd pensioenadviseur' zou daarin nodig zijn: Wft Basis, Wft Vermogen (nu Leven), Wft Inkomen en Wft Pensioenverzekeringen. De verandering betreft het toevoegen van de module Wft Inkomen. Een pensioenadviseur zal kennis moeten hebben van arbeidsongeschiktheidsregelingen aangezien hij over premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid en over arbeidsongeschiktheidspensioen zou moeten kunnen adviseren. Arbeidsongeschiktheid wordt dan in een aparte module opgenomen en valt daarmee buiten het kader van Wft Schade. Iemand die dan een premiepensioenvordering met arbeidsongeschiktheidsdekking zal willen adviseren heeft naar verwachting dan voldoende aan de modules die kwalificeren tot Wft Pensioenadviseur.

De exacte inhoud van de module Wft Inkomen is bij het schrijven van dit artikel nog niet bekend. Naar mijn verwachting heeft de module echter ook een aantal aspecten die niet horen bij het beroep pensioenadviseur. De belangrijkste daarvan zijn verzuim- en zorgverzekeringen. De meeste pensioenadviseurs adviseren hier niet over. De adviseurs die dit wel doen, worden employee benefitsadviseurs genoemd.

Naar mijn mening mag niet van elke pensioenadviseur gevraagd worden om deze extra kennis en kunde op te doen. Immers, de meeste pensioenadviseurs willen bij voorkeur zich sec bezighouden met een professioneel pensioenadvies. Het werkt mijns inziens averechts om deze groep te belasten met voor hun werkzaamheden nauwelijks relevante kennis met betrekking tot verzuimverzekeringen en zorgverzekeringen. Employee benefitsadviseurs die behalve pensioen ook deze verzekeringen zouden willen adviseren zouden dan naar keuze Wft Inkomen extra kunnen doen.

Momenteel zijn in de eind- en toetstermen van Wft Pensioenverzekeringen reeds de benodigde kennis, vaardigheden en competenties opgenomen met betrekking tot arbeidsonge-

schiktheid die een gecertificeerd pensioenadviseur zou moeten bezitten. Met de nieuwe Wft Pensioenverzekeringsmodule hebben adviseurs allemaal al een investering moeten doen met betrekking tot opleiding en/of examen. Een extra opleiding of examen voor deze groep op een module waarvan het relevante deel (arbeidsongeschiktheid) al is afgetoetst en verder bestaat uit een voor het uitoefenen van het beroep nauwelijks relevant deel (verzuim en zorg) is onnodig en onwenselijk. Volgens de momenteel voorgestelde modulestructuur wordt onder Wft pensioenadviseur een employee benefitsadviseur verstaan. Het lijkt erop dat het beroep 'Pensioenadviseur' door de voorgestelde wijziging in de modulestructuur komt te vervallen.

Verplichtstellen van Wft Inkomen voor pensioenadviseurs lost het probleem met betrekking tot adviseren van een premiepensioenvordering met bijbehorende arbeidsongeschiktheidsdekkingen wel op, maar kent veel grote nadelen. Belangrijkste nadeel is dat het beroep pensioenadviseur onwenselijk wordt uitgebreid naar employee benefitsadviseur. Eenvoudiger is om te onderkennen dat bij een advies over een premiepensioenvordering er ook altijd een advies plaatsvindt over premievrijstelling en/of arbeidsongeschiktheidspensioen. Het is mijns inziens dan ook beter in art. 5 BGFO achter premiepensioenvorderingen toe te voegen het zinsdeel "al dan niet gecombineerd met arbeidsongeschiktheidsverzekeringen". Als dan tevens de kwalificatie 'Pensioenadviseur' nodig is om te adviseren over premiepensioenvorderingen wordt voor adviseurs duidelijk dat dezelfde Wft-modules nodig zijn voor het adviseren van een premiepensioenvordering als voor een pensioenverzekering. Uiteraard moeten dan de eind- en toetstermen met betrekking tot arbeidsongeschiktheidsdekkingen behouden blijven in Wft Pensioenverzekeringen. Wft Inkomen is dan interessant voor inkomensadviseurs en employee benefitsadviseurs.

Conclusie

Voor adequaat kunnen bemiddelen en adviseren in premiepensioenvorderingen is Wft Schade (en de bijbehorende vergunning) nodig. Pensioenadviseurs zonder deze module zijn door de wet in een vervelende spagaat gebracht. Voor hen is het lastig om binnen de wettelijke kaders te adviseren of te bemiddelen. De voorgestelde aanpassing van het vakbekwaamheidsgebouw kan dit probleem oplossen. Echter, deze vraagt van elke pensioenadviseur zich te kwalificeren voor een ander beroep, namelijk employee benefitsadviseur. ■

“Wij kozen voor een pensioen dat onze werknemers zekerheid biedt en waarbij wij vooraf weten wat we aan premie kwijt zijn.”

Erik Zaal, Managing Director Pernod Ricard Nederland BV

Laat u ook overtuigen op www.deltalloyd.nl/depensioenoplossing

Kritisch op het juiste moment **delta lloyd**

